

I.

A Fővárosi Bíróság létszámhelyzetének alakulása

A Fővárosi Bíróság működése és annak eredményessége szempontjából hosszú évtizedek óta egyértelműen kulcskérdésnek tekinthető tényező a bírói karban, illetőleg az igazságügyi alkalmazottak körében évente megjelenő fluktuáció kérdése. Ebből a szempontból - az elmúlt 10 esztendőre visszatekintve - általánosságban is rögzíthető az, hogy a Fővárosi Bíróság bírói és nem bírói létszámát szinte állandósult fluktuáció jellemezte és jellemzi.

Ennek nagyságrendje ugyan évenként eltérő, de alapvetően negatív tendenciaként hat a működésünkre, kedvezőtlenül befolyásolva az előttünk folyamatban lévő ügyek pertartamát.

Sajnos ebből a szempontból a 2011. év kedvezőtlennek tekinthető, hiszen az év során összesen 39 bírói álláshelyet érintett a létszámmozgás, míg az igazságügyi alkalmazottak esetében 18,4%-os volt a fluktuációs mutató. Mindez mindkét foglalkoztatási ágban növekedést jelent 2010. évhez viszonyítottnak.

A jelzett negatív tendencia mellett ugyanakkor a bírói és az igazságügyi alkalmazotti körben is létszámbővítés történt, amely elsődlegesen az OIT Hivatalába beosztott bírák és igazságügyi alkalmazottak Fővárosi Bíróságra történő beosztását jelentette.

2011. január 1. napjával 1, majd november 1. napjával 8 fővel nőtt a bírói létszámunk, amely átcsoportosítással egyidejűleg a Fővárosi Bíróság az érintett bírák álláshelyeit is megkapta. Az OIT Hivatalában megkezdett létszám-átcsoportosítás eredményeként 2011. november 1. napjával, majd december 1. napjával összesen 9 fő igazságügyi alkalmazottal növekedett a Fővárosi Bíróság létszáma.

A bírósági titkárok és fogalmazók engedélyezett létszáma nem változott az előző év december 31 .-i állapotához képest.

Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács 2011. december 31. napjáig terjedő határozott időtartamra változatlanul biztosította a Fővárosi Bíróság számára a 144/2008. (VI.9.) és a 197/2008. (IX.25.) számú határozatával, 2009. január 1-jei hatállyal, az ideiglenesen rendszeresített 30 megyei bírósági, 30 tisztviselői és 15 bírósági ügyintézői álláshelyet. Az elmúlt esztendő során több alkalommal felmerült az Országos Igazságszolgáltatási Tanács ülésén az ideiglenesen rendszeresített bírói, tisztviselői és bírósági ügyintézői álláshelyek végleges engedélyezésével összefüggő igény, azonban a kérdést a Tanács nem rendezte 2011. december 31. napjáig. Ugyanakkor az ideiglenesen rendszeresített álláshelyek további sorsával összefüggésben a Tanács nem adott iránymutatást, azonban a leépítésre vonatkozóan sem szabott kötelezettséget sem a Fővárosi Bíróság, sem pedig a Pest Megyei Bíróság vezetése számára.

A kérdést kiemelt prioritásúnak kell tekinteni, mert mára a korábban rendszeresített összesen 75 fős létszámbővítés 50 főre csökkent, így e témával külön fejezetben foglalkozom.

A fentiek alapján a következő táblázatok a Fővárosi Bíróság 2011. évi engedélyezett és tényleges létszámhelyzetét úgy mutatják be az egyes foglalkozási ágak szerinti bontásban, hogy a táblázatok nem tartalmazzák a 144/2008. (VI.9.) és a 197/2008. (IX.25.) számú OIT határozattal rendszeresített ideiglenes bírói és tisztviselői, bírósági ügyintézői létszámot.

Év	Bírák				Titkárok				Fogalmazók				Tisztviselők			
	Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges	
	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.
2010	711	711	719	715	159	168	147	155	84	75	73	67	967	969	943	959
2011	712	720	713	718	168	168	156	167	75	75	66	63	969	981	991	978

Év	Írnokok				Fizikaiak				Részmunkaidősök				Összesen			
	Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges	
	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.
2010	424	426	414	414	215	211	203	203	15	15	9	8	2575	2575	2508	2521
2011	426	425	416	415	211	208	201	200	15	15	8	6	2576	2590	2551	2547

Ebből:

Év	Bírósági ügyintézők			
	Engedélyezett		Tényleges	
	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.
2010	55	55	58	57
2011	55	78	56	79

A bírói álláshelyek betöltése, a bírói fluktuáció alakulása a Fővárosi Bíróságon

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényt - 2011. március 1. napjával - alapvetően módosította a 2010. évi CLXXXIII. számú törvény. A törvénymódosítással párhuzamosan KIM rendelet is született, amely a bírói álláshelyek pályáztatásának részletes szabályait (pontrendszer) alakította ki.

Az új jogszabályi környezet alapjaiban módosította a bírónak válás feltételrendszerét, a pályázatok elbírálásának szisztémáját, erősítve ezzel a bírói tanácsok döntési felelősségét.

2011. évben 58 bírói álláshely tekintetében került sor pályázat kiírására, melyből 8 vezetői, 18 megyei bírósági bírói, 32 pedig, helyi bírósági bírói álláshely betöltésére irányult, ugyanakkor a Fővárosi Bíróság területén összesen 28 bírósági titkár kapott bírói kinevezést.

A jelzett bírói álláshely pályázatok kiírásával párhuzamosan - mint minden esetben - most is alapvetően módosult a bírák korösszetételét kifejező „korfa”. A bírák kora, illetőleg gyakorlati ideje szerinti megoszlást az alábbi táblázatok tükrözik 2011. évre vonatkozóan.

Bírák korösszetétele							
Év	30 évig	31-35 évig	36-40 évig	40-50 évig	51-60 évig	61-70 évig	Létszám összesen
2010	18	125	159	219	165	61	747
2011	11	119	167	241	157	57	752

Bírói gyakorlat						
Év	1 évig	1-3 évig	3-10 évig	10-20 évig	20 év felett	Összesen
2010	17	106	224	263	137	747
2011	29	71	183	282	187	752

2011. évben a Fővárosi Bíróság területén a tartósan távollévő bírák havi átlagos száma 50 fő volt.

Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács a korábbi, többször módosított szabályzata alapján 2011. évre május hónapig 14 fős, majd június 1. napjától december 31. napjáig bezárólag 16 fős bírói túlbetöltésre adott engedélyt. A Fővárosi Bíróság a tartós távollét terhén alkalmazás jogi lehetőségével az év során mindvégig élt, az álláshelyeket pályázati úton töltötte be.

Magyarország Alaptörvényének rendelkezése alapján 2012. január 1. napjával változott a bírákra vonatkozó felső korhatár mértéke.

A jogalkotó a 2012. évben bekövetkező bírói nyugdíjazásokra figyelemmel előre hozott pályáztatási rendszert alakított ki. A 2011. évi CXXXI. számú törvény rendelkezései alapján a különböző magyarországi bíróságokon 2011. december 15. napjáig összesen 129 helyi bírósági bírói álláshely pályáztatására került sor. A Fővárosi Bíróság tekintetében a jogalkotó 47 helyi bírósági álláshely előre hozott pályáztatására teremtett jogi és pénzügyi lehetőséget. A Fővárosi Bíróság kerületi bíróságaira összesen 33 polgári ügyszakos (ezen belül munkaügyi és közigazgatási), valamint 14 büntető ügyszakos bírói álláshely pályázati kiírása zajlott, szintén 2011. december 15-i határidővel.

2011. június 27. napjával bezárólag a Fővárosi Bíróság területén összesen 13 vezető bírói kinevezésre került sor. A kiírt pályázatok nyomán 2 fővárosi bírósági csoportvezetői, 1 tanácselnöki, 2 kerületi bírósági elnöki, 5 kerületi bírósági csoportvezetői, továbbá 3 kerületi bírósági csoportvezető-helyettesi bírói álláshely került betöltésre.

Az 1997. évi LXVII. számú törvény módosított 106. §-a alapján 2011. június 28. napjától 2012. január 1. napjáig bírósági vezetői álláshelyre pályázat nem volt kiírható, illetőleg a már kiírt pályázatok sem kerülhettek elbírálására.

Mindezekre figyelemmel vezetői kinevezésekre 2011. második félévében a Fővárosi Bíróság területén nem került sor, azonban a szakmai igazgatási feladatok folyamatos ellátásnak biztosítása érdekében a korábbi vezetői pozíciót betöltő bírák az 1997. évi LXVII. törvény 29/B. §-a alapján felkérést kaptak az igazgatási feladatok ellátására.

Miként az előzőekben már jeleztem, a Fővárosi Bíróság működésének hatékonysága szempontjából minden esztendőben külön kérdést jelent, s problémaként jelentkezik a bírói fluktuáció aránya.

A bírói felső korhatár elérésére figyelemmel 3 fővárosi és kerületi, nyugállományba vonulás miatt 9 fővárosi és 4 kerületi bíró szolgálati jogviszonya szűnt meg 2011. évben. A bírói tisztségről történt lemondás miatt 3 fővárosi és 9 kerületi bírósági bíró felmentésére került sor az elmúlt évben, míg 3 fővárosi és 4 kerületi bírósági bíró áthelyezése történt meg, részben a Pest Megyei Bíróságra, részben a Fővárosi Ítéltáblára, a Bács-Kiskun Megyei Bíróságra, a Tatabányai Városi Bíróságra, továbbá a Pápai Városi Bíróságra.

A fluktuációs mutatónk 2011. évben 5,4%-os volt, amely 2010. évhez viszonyítottnak kedvezőtlenebb adat, amikor is ez a mutató 3,2%-os volt. Összességében 2010. évben 23, míg 2011-ben 39 bírói álláshely „cserélt gazdát”, illetve vált üressé.

Az alábbi táblázat a fent kifejtettek alapján mutatja be a bírói karban 2011. évben a Fővárosi Bíróságon bekövetkezett változásokat.

Jogcím	2010	2011
áthelyezés	10	7
lemondás	6	12
felső korhatár elérése	1	5
öregségi nyugdíj	6	13
felmentés	0	0
jogellenes	0	0
dolgozó halála	0	1
beosztás más ig. üi. szervhez	0	0
határozott idejű bírói kinevezés lejárt	0	0
jogerős fegyelmi büntetés	0	1
Összesen:	23	39

Az igazságügyi alkalmazottak létszámhelyzetének alakulása a Fővárosi Bíróságon

2011. évben a Fővárosi Bíróság területén összesen 300 igazságügyi alkalmazott szolgálati jogviszonya szűnt meg. Mindez azt eredményezte, hogy a szolgálati jogviszony megszűnéséből adódó fluktuációs mutató - amelynek mértéke az elmúlt esztendőben 18,41% volt - jelentősen növekedett 2010. évhez képest (7,6%).

A hosszú évek óta állandósult írnoki, tisztviselői fluktuáció mellett, az elmúlt esztendőben az írnoki, tisztviselői létszámmozgás egyik komoly meghatározója volt a nyugállományba vonulás, hiszen számos munkatársunk a 40 éves szolgálati viszonyra figyelemmel kérte nyugdíjazását.

Az elmúlt évtized igazgatási jellegű vizsgálatai - különösképpen a három évvel ezelőtt készített külső átvilágítási anyag (IFUA Horváth&Partners) - világosan rögzítették és bemutatták azt, hogy Budapest területén a bíróságokon kínált igazságügyi alkalmazotti béreknek alapvetően nincs megtartó erejük. Mindezt tetézte az a körülmény is, hogy az igazságügyi alkalmazottak bérét alapvetően meghatározó bírói alapilletmény emelésére az elmúlt öt esztendőben - 2011. december 31. napjáig bezárólag - nem került sor.

A bírósági titkári és fogalmazói álláshelyek számában és arányában nem történt változás az elmúlt esztendőben a Fővárosi Bíróság területén. Kiemelkedő probléma azonban az, hogy 2011. évben - az utolsó negyedévet figyelmen kívül hagyva - az év során mindvégig igen magas volt az üres titkári álláshelyek száma. 9 hónap havi átlagában 15-16 fővel volt kevesebb a tényleges létszám az engedélyezetttnél, amely egyes szervezeti egységekben már komoly működési problémákat eredményezett. A legjelentősebb problémát a titkári álláshelyek betöltésének hiánya a Pesti Központi Kerületi Bíróság Végrehajtási Csoportjában okozta. Az elmúlt esztendőben - igazgatási intézkedés nyomán - a Pesti Központi Kerületi Bíróság végrehajtási ügyszakának a kerületi bíróságok, valamint több, a Fővárosi Bíróságra beosztott bírósági titkár nyújtott közvetlen segítséget. Erre az intézkedésre abban az esetben nem került volna sor, ha a titkári álláshelyek az év során következetesen betöltésre kerülnek.

A 2011. március 20-i és július 20-i határidővel kiírt titkári álláspályázatok eredménytelennek bizonyultak. Áttörést az jelentett 2011 őszén, hogy a titkári állások

betöltésére vonatkozó felhívás több alkalommal is megjelent a Budapesti Ügyvédi Kamara hírlevelében. A jövőben hasonló helyzet nem alakulhat ki a Fővárosi Törvényszék területén, ezért feltétlenül ügyelni kell arra, hogy az álláshelyek betöltése ütemezett és időszerű legyen, az eddigi tapasztalatok tükrében a leghatékonyabb felhívási módszerrel biztosítottan.

A betöltetlen álláshelyek problematikáján túl természetesen a tartósan távollét problematikája is megjelenik a titkári létszámunkban. Ez az elmúlt esztendőben 22 főt jelentett az év végi állás szerint. 2011. évben 67 új titkár kezdte meg a működését, amelyből 18 fő fogalmazóként, 1 fő tisztviselőként dolgozott korábban, 29 pályázó más szakterületről, külsősként, 8 titkár a Fővárosi Ítéltábláról, 2 titkár a Legfelsőbb Bíróságról, további 9 titkár más megyei bíróságról történt áthelyezés útján kezdte meg munkáját a Fővárosi Bíróságon vagy kerületi bíróságain.

2011. év elején 17 új fogalmazó kinevezésére került sor a 2010 őszén kiírt pályázati felhívásra figyelemmel. 2011. szeptember 30-i határidővel 20 fogalmazói állás került pályáztatásra a központi felvételi eljárás keretében. Az év végén 12 üres fogalmazói álláshely volt, mivel a második félévben kiírt pályázatok esetében a fogalmazói álláshelyek betöltésére 2012 januárjában került sor.

A tartós távollét problematikája a fogalmazói körben is évek óta jelen van, azonban annak mértéke a titkárokhoz viszonyítottan kisebb. Fogalmazóink közül. 2011. december 31. napjával 7 fő volt tartósan távol.

2011-ben 18 fogalmazó élt azzal a lehetőséggel, hogy a jogi szakvizsga második része után kérte a pályaalkalmassági vizsgálat megindítását. A vizsgálat ezen időszakban történő elvégzése elősegítette, hogy a jogi szakvizsga letétele után röviddel sor kerülhessen a titkári kinevezésre. A jövőben ez a gyakorlat követendő, mert a kinevezési eljárást lényegesen lerövidíti.

A 144/2008. (VI.9.) OIT határozat és a végrehajtása tárgyában született 197/2009. (IX.25.) számú OIT határozattal rendszeresített ideiglenes álláshelyek helyzetének alakulása

A bevezetőben jelzetteknek megfelelően, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács 2009. január 1-jei hatállyal ideiglenesen, 2011. december 31. napjáig a Fővárosi Bíróság ügyhátralékának feldolgozása céljából 30 megyei bírósági bírói, 30 tisztviselői és 15 bírósági ügyintézői álláshelyet rendszeresített.

A bírói álláshelyekből 8 a Büntető, 13 a Polgári, 7 a Gazdasági és 2 a Közigazgatási Kollégiumban került betöltésre, amely arány és szakágbeli megosztás jellemző volt mindvégig, azaz 2011. december 31. napjáig.

A tisztviselői álláshelyekből 2009. január 1. napjával 6 a Büntető, 11 a Polgári, 11 a Gazdasági, míg 2 a Közigazgatási Kollégiumban, a bírósági ügyintézői álláshelyekből 1 a Büntető, 3-3 a Polgári és Közigazgatási, 8 a Gazdasági Kollégiumban (a Cégbírósággal együtt) került rendszeresítésre. A létszám megosztás 2011. évben is változatlan volt.

Az ideiglenesen rendszeresített bírói, tisztviselői és bírósági ügyintézői álláshelyek tényleges betöltésének alakulását a következő táblázatok jelenítik meg.

Év	Bírák				Tisztviselők				Összesen			
	Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges		Engedélyezett		Tényleges	
	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.
2010	30	30	30	29	45	45	44	42	75	75	74	71
2011	30	30	29	30	45	45	42	37	75	75	71	67
2012	-	-	30	-	-	-	20	-	-	-	50	-

Ebből:

Év	Bírósági ügyintézők			
	Engedélyezett		Tényleges	
	I. 1.	XII. 31.	I. 1.	XII. 31.
2010	15	15	15	15
2011	15	15	15	14
2012	-	-	4	-

A fenti táblázatok a 2012. január hónapi - kinevezésem előtti - állapotot is megjelenítik. Sajnálatosan ez alapján az állapítható meg, hogy 2011. év utolsó negyedévében bekövetkezett igazgatási intézkedés nyomán 2012. év elejére összesen 25 fővel csökkent az igazságügyi alkalmazotti létszám. A 30 megyei I. fokú bírói álláshely változatlanul betöltött, míg a tisztviselői álláshelyek száma a korábban ideiglenesen engedélyezetthez képest jelentősen csökkent. A korábban engedélyezett 45 főhöz képest jelenleg 20 fő a ténylegesen betöltött tisztviselői létszám, melyből 4 bírósági ügyintézői állást jelent.

Álláspontom szerint az ideiglenesen rendszeresített álláshelyek „leépítésére” az Országos Igazságszolgáltatási Tanács felhívást nem adott, ugyanígy az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalának sincs ilyen tartalmú döntése. Az a körülmény sem hagyható figyelmen kívül e körben, hogy a Pest Megyei Bíróság elnöke hasonló tárgyú döntést 2012. évben nem hozott, így a Budapest Környéki Törvényszéken a korábban ideiglenesen rendszeresített bírói, tisztviselői létszám változatlanul teljes egészében megmaradt!

Hivatalba lépésemet követően a kialakult helyzetben azonnal döntést hoztam, s a még meglévő tisztviselői álláshelyek vonatkozásában - a megfelelő bérfedezetet biztosítva - 2011. március 30. napjáig, majd ezt követően 2012. június 30. napjáig a még meglévő foglalkoztatásokat (szerződéseket) fenntartottam. A kérdés pénzügyi helyzetének végleges rendezése érdekében 2012. január hónapjában előterjesztéssel éltem az OBH elnökéhez. Álláspontom szerint az ideiglenesen rendszeresített álláshelyeket a továbbiakban leépíteni nem szabad, mert ezzel a Fővárosi Törvényszék lényegesen kedvezőtlenebb működési feltételrendszerbe kerül.